

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
 "אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
 פר' עקב תשפ"ב • גליון קס"ו

פלאות התורה מאוצרותיו של
 הגה"ר זרח רונטל שליט"א

הזקני הגנה

"ארץ הרים ובקעות" נכספה וגם כלתה נפשי – ההשתקקות והכיסופין בא"י

מעשה בריית השיתין בביהמ"ק

מעשה מופלא נמצא בחז"ל בכמה מקומות (מסות י"א ע"א), שדוד המלך עסק בהכנות לבנין בית המקדש הראשון ולצורך זה כרה את השיתין – החלל שדרכו יורדים הנסכים מהמזבח לתהום.

והנה דברים מופלאים בענין זה מובא בחגיגה (י"ב ע"ג), שכאשר הבדיל ה' ביום השני של הבריאה בין המים התחתונים למים העליונים, נתפרשו המים התחתונים בבכיה (וע"כ נקראים 'מים נכבים'), ואמרו: אוי לנו שלא זכינו לעלות למעלה להיות קרובים ליצורינו, "אנן בעינין למהוי קדם מלכא." מה עשו, העיזו פניהם ובקעו התהומות לעלות ולשטוף העולם, עד שגער בהן הקב"ה וכניסן למקומם בתהום ע"י שסגר התהום בחרס. ובספה"ק סודי רזיא פ"ה מובא, שעל החרס כתוב שם המפורש של ע"ב אותיות, וסביבו הפסוק "יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו".

והשתא נבוא להמשך המעשה: שכאשר דוד המלך הגיע בכריית השיתין לאותו חרס ורצה ליתלו משם, התחיל החרס לדבר בהגבהת קול, (ובסודי רזיא שג"כ בגורל של יהושע מצינו חזם מדבר), ואמר: אל תטלני מכאן שאני כבוש על התהום שלא יעלה לשטוף את העולם, ולא שמע דוד לדבריו ונטלו ופרח מעליו שם המפורש והציפו המים למעלה וכו'. וכאשר דעה"ה לקח את הצרור וחקק עליו שוב את השם המפורש והשליכו על פי התהום חזרו המים לאחוריהם. ובמעשה זה צריך עיון איך יתכן שדהע"ה רואה שחרס מדבר ומזהיר שלא יטלוהו מהמקום שהקב"ה בעצמו הניחו לשמור על קיום העולם, ובל"ז דעה"ה נוטל את החרס וגורם בזה סכנה לעולם.

'מטרת ההרים להגן ממימי התהום

ולבאר הענין נבוא לפסוק בפרשתינו העוסק בשבח ארץ ישראל (י"א ע"א) "והארץ אשר אתם עוברים שמה לרשתה ארץ הרים ובקעות למטר השמים תשתה מים".

ולהבנת פנימיות ענין שבה ארץ ישראל שהיא ארץ הרים נקדים הקדמה נפלאה מהספר הק' ארץ החיים על תהילים, ומביא מהמדרש בב"ר פ' צ"ט, מימרא של רשב"י עה"פ "צדקתן כהררי אל-ל", שמדד הקב"ה היכן מי התהום חזקים יותר ומתרבים יותר ושם נטל הקב"ה הר גבוה ונתן על

המשך בעמוד ב' <<<

דברות קודש ממעיין נבע, כ"ק מרן רבו"ק ז"ע

גדל קדומים

מליצת יושר לברכה ושפע לישראל

פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת ובקרן וצאנך ירבינו וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך (דברים ח', י"ב-י"ד) אמר פעם אחת על זה הדוך: "פן", תבחין רבש"ע [ותפן] בדרך זה [אל] עם ישראל, לגזור על ישראל גזירות טובות. בראשונה תגזור על כל אחד מישראל פרנסה בהרחבה, היינו "תאכל ושבעת", ואח"כ "ובתים טובים תבנה וישבת", שיהיה לכל אחד דירה נאה לישב בה, ואח"כ תגזור שיהיה לכל אחד מישראל בקר וצאן רוב, וזה "בקר וצאנך ירבינו", ואח"כ "וכסף וזהב ירבה לך", ואח"כ "וכל אשר לך ירבה", היינו לגדל כל אחד את בניו, ואז "ורם לבבך", כי אז יהיה לכל אחד מישראל הרחבת הדעת וגדלות המוחין, "ושכחת את ה' אלקיך", מלשון "שכיחא מילתא", פירוש כי אז עם הרחבת הדעת יהיה כל אחד מישראל שכיח עם ה' אלקיך לקיים בכל רגע שוית'ה ה' לגדי תמיד.

(רביה"ק ר' מאיר מפרמשלאן ז"ע)

פתחו לי פתח כחודו של מחט

ועתה ישראל מה ד' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ד' אלקיך וגו' (י. י). מכאן דרשו חז"ל (ברכות לג ע"ג) הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ולכאורה צריך להבין הלא כתוב (קהלת ג, יד) 'והאלקים עשה שיראו מלפניו, ומפורש בקרא פרשת יתרו (שמות כ. י) 'ויאמר משה אל העם אל תיראו, כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים, ובעבור תהי' יראתו על פניכם לבלתי תחטאו', מבוואר אשר מאת האלקים בא אליהם היראה. ועוד קשה קושיית הגמרא (ברכות שס) וכי יראה מילתא זוטרתא היא.

ונראה לפרש דהנה כל המדות יש להם שורש למעלה, ואם האדם מעורר פעולת המדה למטה אזי נעשה אתעורותא מתתא לעילא, וממילא שוב נשפע עליו מעילא לתתא, ובנקל לו לבוא לשלימת המדה ההוא (וזהו פרשת אמה, ח"ג צב ע"א).

והנה בכל המדות לפעמים אף כשאין לו אתעורותא דלתתא, השם יתברך ברוב רחמיו משפיע עליו מעילא משורש שלמעלה, בלי שום פעולת האדם, לא כן מדת היראה כאשר ניתן הבחירה בידו מוכרח להיות מקודם אתעורותא דלתתא (ענין נעם אילמלך פרשת עקב ד"ה על המצוה).

והוא שאמר הכתוב מה ד' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה פירוש שהוא מילתא זוטרתא, רק לעשות אתעורותא דלתתא על דרך 'פתחו לי פתח [אחד של תשובה] כחודו של מחט' [ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרניות נכנסות בו] (שיר השירים רבה פרשה ה' אות ג).

והנה ישראל אז במתן תורה הי' להם מקודם אתעורותא דלתתא (ענין מאור ושמש פרשת יתרו ד"ה יוסע), ועל ידי זה שוב הגיע אליהם היראה הגדולה מאת האלקים.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

שמחה הנמשכת מעבוד'ה ועבוד'ה הנמשכת מתוך שמחה

והי' עקב תשמעון (דברים ג, יג). ארז"ל (בר"ר מב, ג) אין "והי'" אלא לשון שמחה. רמז כאן הכתוב, דעקב השמיעה בקול

השי"ת נעשה שמחה גדולה בעולמות העליונים, שאין שמחה לפניו יתברך כשמחה זו, כשרואה איך קרוץ מחומר בעולם השפל מתגבר על כל המניעות ועוסק בתורה ובמצוות לכבודו ית'. וכאשר יש שמחה למעלה, ממילא נשפע שמחה למטה, וכמו שכתוב (תהלים צג, יא) "שמחו השמים ותגל הארץ", שכאשר בשמים יש שמחה וחדוה, ממילא נשפע לארץ גיל וששון. וזהו שממשיך הכתוב ואהבך וברךך והרבה וברך פרי בטןך וגו'. דאין זה שכר על קיום המצוות, דהא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין צג, ט), אלא שכאשר יש שמחה בעולמות העליונים ממילא נשפע למטה שפע ישועה ורחמים וכל טוב סלה.

עוד יש לפרש "והי' עקב תשמעון", שעקב השמיעה בקול השי"ת תזכו אתם בעצמכם להיות בשמחה תמיד. כי הנשמה הקדושה החצובה מתחת כסא הכבוד, אין שמחה לפני' בהבלי עוה"ז, ואדרבא כל תענוגי העוה"ז גורמים לה צער ועצבון, ורק כאשר תשמעון בקול השי"ת ותשמרו ותקיימו מצוותיו, אז תשמח הנפש ותגל באלוקי'.

(כ"ק רבינו בעל נחל יצחק ז"ע)

מזגזג
 גחלי אש בקצירת האומר

"ע"י שמחה ימשך לעבודת ה'"
 רמז הכתוב, "והיה [לשון שמחה] עקב תשמעון", שע"י שישתדל האדם להיות בשמחה תמיד, עקב כך יהיו כל אבריו וחושיו נמשכים לשמוע בקול השי"ת. כי אין לך דבר המקרב את האדם לעבודת בוראו כמדת השמחה, הנמשכת לאדם מטוהר נפשו ומזכות מידותיו.
 (כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

הבנה והשגה בתוה"ק ע"י שמחה

והי' עקב תשמעון (דברים ג, יג). רבות מבוואר בספה"ק על השמחה השורה בעולמות העליונים כאשר ישראל עושים רצונו ית' ובפרט בתקופות הקשות ובדור עקבתא דמשיחא. ובוזה ביאור ביאור הקרא שאין והיה אלא לשון שמחה, וזה הכוונה "והיה", ששמחה גדולה היא למעלה, כאשר "עקב תשמעון" שגם בדור עקבתא דמשיחא עושים רצונו ית'.

אולם ארז"ל אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, וכן לדבר הלכה. שבלתי ניתן להבין דברי תורה אלא מתוך שמחה. כי שמחה מביאה לפתיחת הלב, ועי"ז מתיישבים דברי תורה בלבו כראוי.

וכנ"ל פ' דברי הכתוב "והי' עקב תשמעון". דאם תהיו בשמחה, "עקב תשמעון" בסופו של דבר תשמעו ותבינו היטב את דברי התוה"ק. וס"ת של והיה' עקב' תשמעון' הוא "הבן", שההבנה בתורה תבא ע"י מדת השמחה. והרמז בסופי תיבות, כי השמיעה וההבנה מגיעה בסוף, "עקב - בסוף". וכמ"ש "ויהי כנגד המנגן ותהי עליו רוח ד'", שכאשר מתדבקין בשמחה של מצוה, בסופו של דבר זוכין להשראת השכינה, ולהשגה בתוה"ק.

(כ"ק מרן רבינו הנור דוד ז"ע)

תהום רבה. וכן מובא במהר"ם שיף על מס' חגיגה (דף ט"ו ע"א) בשם חכמי המחקה, שההרים הגדולים הוא מקום תהום רבה, שצריך הר גדול לעוצרו שלא יעלו המים וישטפו. והרים קטנים זה מכסה מקום תהום שאינו מסוכן כ"כ שיעלו.

ובארץ החיים מבאר ביסוד זה כמה פסוקים בתהילים: שם ס"ה "מכין הרים בכוחו" לכבוש התהום בכח. ושם צ"ה, "תועפות הרים לו" שהקב"ה יודע כל מקום לפי תוקף תשוקת המים שתחתיו לעלות, שיהיה הר מתאים לעצור המים. ושם ק"ד "על הרים יעמדו מים" שע"י הרים עומדים המים מלפרוץ. ושם קל"ו "לרוקע הארץ על המים כי לעולם חסדו" שע"י כמות הארץ על המים עושה ה' חסד עם העולם.

וכיון שהבאנו לעיל שסיבת רצון המים לפרוץ ולעלות, הוא שרוצים להחזיר המצב שהיה בראשית הבריאה שהיו כל המים קרובים לה', וזה ג"כ ההסבר בדברי הגמ' בב"ב (ע"ג ע"א), שכל גל וגל רוצה להחריב את כל העולם וה' נתן גבול את חול הים שע"י"ז הוא מושל בגאות הים "בשוא גליו אתה תשבחם", כמובא ברש"י תהילים פ"ח אתה מושל בגאות הים אשר בהתנשא גליו אתה משפילם ומשקטם! שתכונה זאת של הכיסופים למהו קדם מלכא קדישא, יש בכל המים התחתונים, ולזה ג"כ אמר ד"ה בתהילים (ק"ז ט"ו) "גבול שמת בל יעבורו בל ישונו לכסות הארץ" שמשמע ממש כדברנו שהמים רוצים לשוב למצבם הראשון ולכן צריך את ההגבלות חול שפת הים, ואת ההרים מעל התהומות, לקיים העולם. וזהו "שפכי כמים לבך נוכח פני ה'" (איכה ב"א) שזה רצון המים נוכח פני ה'.

גודל הכיסופין בארץ ישראל

ולפי הקדמות אלו נוכל בעז"ה להבין את שבח ארץ ישראל בזה שהיא ארץ "הרים ובקעות". והוא כנ"ל, שמחמת גודל כיסופי המים להתקרב לה', ובא"י התשוקה גדולה יותר אפ"ל אצל המים, צריך להגביה את אר"י יותר מכל העולם, ולעשות בה הרבה הרים, ואח"כ משבחים את ירושלים ש"הרים סביב לה" (תהילים קכ"ה-ב) ששם יש עוד יותר כיסופים של "בעיני למהו קדם מלכא עלאה" וצריך לסבבה בהרים רבים. וכן בגובה עצום שהיתה ירושלים אז כמובא בשמ"ק (ב"ב ע"ה ע"ה) בשם הרא"ם שירושלים קמייאת איתה גבוהה מכל העולם בג' פרסאות! [14,400 ק"מ!] וכן תחזור ותהיה שוב גבוהה ירושלים לעתיד לבוא.

ומקום הכיסופים הכי גדולים וכלות הנפש לקרבת אלוקים נמצא במקום ביהמ"ק והר הבית. ועד כדי כך שכבישת הר הבית על מי התהום שם לא הספיק כדי למנוע את המים שבווערים בכיסופיהן לעלות והיו צריכים חוץ מגובה הר הבית שהיה 300 אמות! [180 מטר! גובה 60 קומות!] וגובה ביהמ"ק 100 אמות! [60 מטר - 20 קומות] וס"ה התנשא לגובה 240 מטר!] והוצרכו כדי לעצור את תוקף תבערת התהום בשם המפורש שעל החרס.

והשתא נבוא להבנת ענין נטילת החרס ממקומו, שדעה"ה רצה שיתודע ויתגלה לעולם שפנימיות שורש נקודת ביהמ"ק הוא השתוקקות וכיסופין אין סופיים לבורא ית"ש, וכמו שמובא בסודי רז"א שבשעה שעלו המים א"ל הקב"ה לדהע"ה שלא נתכונת בזה אלא להראות יסוד ביהמ"ק! ומתוך שמסר נפשו בלקיחת החרס וגילוי הענין של שם המפורש שם נתברר לכולם שביהמ"ק הוא מקום הכיסופין וכלות הנפש לאין סוף ב"ה אפילו בחלק הנמוך של הבריאה - הדומם! וכ"ש אצל יהודי שנכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה', וכמובא בזוה"ק שהיה משתכח מ"כ"א בבהמ"ק על ענין חוץ לדביקות וחיות אלויות, שכל א' חזר שם לשורשו לחיבור עם ה'.

נחל איתן

טללי טוהר מתוך דא"ה של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

"מראשית השנה ועד אחרית שנה"

בו בתורה ובתפילה. ועי"ז יש שמחה בשמים ובארץ, שישראל זוכין עי"ז לשנה טובה ומתוקה.

והנה איתא במדרש רבה בפרשתן (את א) עה"פ "והיה עקב תשמעון", וז"ל: "הלכה, אדם מישראל שיש לו מנורה שעשויה פרקים פרקים, מהו לטלטלה בשבת, כך שנו חכמים המרכיב קני מנורה בשבת חייב חטאת. אמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן, המרכיב את המנורה בשבת כאדם שבונה בשבת, ומי שהוא בונה בשבת חייב. אמר ר' יוסי בר' חנינא, אימתי שמרו ישראל את השבת כשם שראוי לה, תחלה כשנתנו להן באלוש. מנין, שנאמר (שמות טז, ז) "וישבתו העם ביום השביעי". ואת סבר שמא לרעתך נתתי לך את השבת, לא נתתי לך אלא לטובתך, כיצד, א"ר חייא בר אבא, את מקדש את השבת במאכל ובמשתה ובכסות נקיה ומהנה את נפשך, ואני נותן לך שכה, מנין, "וקראת לשבת עונג" (ישעיה ב"ח י"ג), מה כתי' אחריו (שם נ"ח י"ז), "אז תתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך", עכ"ל המדרש.

ויתכן לבאר דברי המדרש, דהנה מנורה עשויה פרקים פרקים, הרי וגליה לבד, וקנה אמצעי לבד, ושאר קנים לבדם. וכאשר יתקע אדם רק רגל אחת בתחילת המנורה, הרי נראה שכמעט לא עשה כלום. אמנם ודאי עשה ועשה, כי ע"י רגל זה נעמדה המנורה והושלמה, וה"ז כאילו העמיד את כל המנורה, ומש"ה מתחייב. וכן לענין עבודת ה' של דורינו, אף שאנו בחי' עקביים, ועושים את מצות ה' בלי השגות שכליות, ונראה שאין למעשינו שום חשיבות חלילה, אך בוודאי מעשינו חשובים מאד לפני השי"ת וכאמור לעיל. ודווקא בדרו זה יש חשיבות יותר לכל מעשה מצוה, כי בזה אנו משלימין את התיקון השלם, ועי"ז רגלי המנורה אנו זוכין להעמיד את המנורה על מכונה ושתהיה מאירה.

ועי"ז מביא המדרש את ענין השבת, כי השבת יורדת ומשפיעה אף לנשמות הנמוכות ביותר, בחי' מדת מלכות, וכדכתי' "ישמחו במלכותך שומרי שבת". כי אף כאשר רק מקיימים את המצוות המעשיות של שבת קודש, במאכל ומשתה וכסות נקיה בכונה פשוטה לכבד את השבת, יכולים לזכות להתענג על ה' ולהשיג נעימות בעבודת ה'.

הנה אנו עומדים בשבת קודש שמברכין בה את חודש אלול, ויש אומרים שיש לכוון בברכת החודש לברך גם את חודש תשרי, כיון שאין מברכין אותו בהגיע חדש תשרי. וזקה"ק ז"ע ה' אומר, שאת חודש תשרי השי"ת מברך בעצמו, אלא שהוא באתכסיא, וכמורמוז בכתוב (תהלים פ"א ד) "תקעו בחודש שופר, בכסה ליום חגנו", שהחלק של השמחה והחג של ראש השנה הוא מכוסה, והוא נראה כיום דין קשה של פחד ורעדה. הן אמת דודאי שהשי"ת דן אותנו, ויש לנו לקיים (סליחות ליום א) "זוחלים ורועדים מיום בואך", כאשר כולם נסקרים לפניו בסקירה אחת. אך תוכו רצוף אהבה גדולה, כי השי"ת חפץ לטהרנו ולנקותינו ושנשוב אליו, והוא מקרבינו אליו מאד ביום זה. וכמו שאנו רואים שהוא אפ"ל נותן לנו עצות ותחבולות לינצל מן השטן לבל ישיטנו, בסליחה ותשובה ובשופר וכדו', ולכן אף ברכת החודש הזה מכוסה. וכן נראה, ממה שחודש תשרי הוא החודש שנבחר מכל החודשים, להיותו צירוף החודש היוצא מפסוק (בראשית י"ב ט"ו) "ויראו אותה שרי פרעה", ר"ת "והי"ה", לשון שמחה. כי אע"פ שראש השנה הוא יום הדין, אבל השי"ת שמח לזכות את ישראל ביום זה, ולכן צירוף של החודש, שהוא אמנם באתכסיא, שאין זוכרין אותו להדיא, רצוף אהבה ושמחה.

ובפרשת מרוזו יום הדין ר"ה, בפסוק "מראשית השנה עד אחרית השנה". והנה אף שאנו עומדים עתה באחרית השנה, והוא כבר סוף החיות של השנה, בחי' עקב וסוף, כי בתחילת השנה הוא תחילת השפעת והתחדשות, משא"כ בסוף השנה הוא סוף החיות, קוסטא דחיותא. מ"מ ישראל קדושים נהגו בימי אלול לעשותם "אחרית כראשית", ומתחילים בהתחדשות גדולה מאד, וכפי האמור העבודה בזמן של עקב וסוף, חשוב מאוד יותר מכל. כי כאשר האדם מתאמץ בעבודת השי"ת, כאשר החיות מועטת, כמו העקב שיש בו חיות מועטת, זה גורם לשמחה גדולה בכל העולמות. וזכ"ל "והי' עקב תשמעון", שהשמחה שיש בחודש תשרי, שמאיר בו הצירוף של "והי"ה" הוא בזכות "עקב תשמעון", דהיינו חודש אלול שהוא בעקב השנה, וישראל מרבין

ערבי נחל

אמרים ערבים ממאורי החסידות

ע"י יראה מת"ח בא ליראת הרוממות

ובזה (נראה) פירוש הפסוק (תהלים ל"ה, ה) דרשתי את ד' ועניני וכו', כי איתא בגמרא (פסחים כ"ב) ששמעון העמוסני היה דורש כל אתין שבתורה, וכשהגיע לאת ה' אלהיך תירא (דברים י, י) פירש, עד שבא רבי עקיבא ופירש את ה' אלהיך לרבות תלמידי חכמים. כי בזה שיש לאדם יראת רבו ויראת ת"ח, מזה יוכל האדם להשיג יראת רוממות, אבל זה שאינו ירא מרבו ממילא אינו יכול להשיג יראת רוממות, והאיש הזה עדיין אינו שלם.

(אור לשמים - בראשית)

ר"ע שמסר נפשו בהתגלות דרש כן

איתא בגמרא (פסחים כ"ב) שמעון העמוסני היה דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא (דברים י, י) פירש, עד שבא רבי עקיבא ודרש לרבות תלמידי חכמים. ולהבין זה, מפני מה לא דרש שמעון העמוסני בעצמו לרבות תלמידי חכמים.

ואפשר לפרש בדרך זה, דהנה עיקר בחינת תלמיד חכם הוא כשהוא תמיד דבוק רק למקור הקדושה וממאס תאוות עולם הזה ומופשט מכל מיני חומריות ובורח מן הכבוד ומשתוקק תמיד רק לדבקות הקדושה, והנה כשהוא בבחינה זו אז הבורא ברוך הוא משרה שכירתו בתוכו, ומפני תלמיד חכם כזה צריך לירא, שזהו ממש יראת קב"ה ושכירתיה. והנה רבי עקיבא היה אצלו בחינה זו בבחינת התגלות, כמו שאמר (ברכות ס"א) מתי יבא לידי ואקיימנה, שהיה משתוקק תמיד לבחינת מסירות נפש בפועל ממש

כמו שהיה לבסוף, ורבי עקיבא ידע שבוודאי יקיימנה למסירות נפש בפועל, ומחמת שהיה אצלו בחינה זו בבחינת התגלות, לכך דרש לרבות תלמידי חכמים. אבל שמעון העמוסני היה אצלו בחינה זו בבחינת הסתרה, שתמיד היה מסתיר את הבחינה זו, לכך לא רצה לגלות ולדרוש זה.

(בת עין - תרומה)

יראה ע"י ראייה

ליראה מהת"ח, וכמו שדרש רבי עקיבא (קדושין נ"ז) את ה' אלוקיך תירא (דברים י, י) לרבות תלמידי חכמים. והטעם, מה ענין יראת תלמידי חכמים ליראת ה'. ונראה לי שהוא צורך גבוה, כי מאחר שבראנו כי אין יראה כי אם על פי ראי', ובמלך בשר דם בראי' הגשמי, ובמלך ה' צבאות בראי' שכליות, שמחשב בדברים הנוראים, ואז בא היראה והפחד. והנה אנשי המוני עם שאינם יודעים לחשב במחשבה כנ"ל, ואם כן אינם בראיה ולא בידיעה, ואין יראת ה' במקום ההיא, לכך בא הציווי לירא מת"ח, שיהי דבריו נשמעים, והוא יעורר לבבות ישראל בראיה על פי ידיעה במה שהרחיב הרמב"ם ה"ל בכל הפרק ההוא, ואז יבא להם גם כן הפחד והיראה מפני כבודו יתברך, אין מקום ליראה מפניו יתברך כי אם היראה מפני הת"ח, ושפיר דרש רבי עקיבא את ה' לרבות תלמידי חכמים. מלבד שאר טעמים נגלים ונסתרים בזה.

(תולדות יעקב יוסף - בא)

הרה"ג ר' יהושע לאנגויער שליט"א

פתיחת מגירה בשבת שיש בו פח אשפה

כשפח האשפה במטבח נמצא בתוך מגירה, וכדי לזרוק שם אשפה צריך לפתוח את המגירה יחד עם הפח, ואז יכול לזרוק שם את האשפה. נשאלת השאלה אם מותר לפתוח את המגירה בשבת כדי לזרוק שם אשפה, שאולי כיוון שפח אשפה בשבת הוא מוקצה, נמצא שכל המגירה היא בסיס לדבר האסור ואסור לפתוח בשבת, והאם יועיל מה שיניח שם איזה דבר של היתר כגון בקבוק שתיה, ואז המגירה תהיה בסיס לדבר האסור והמותר?

תשובה לשאלה משבוע שעבר

השאלה בקצרה: אדם רואה חבירו שישן ורואה שהולך לעבור זמן קריאת שמע, האם יש חיוב להעירו כדי שיקרא ק"ש בזמנה?

תשובה: ראשית יש לברר אם אדם הישן פטור מהמצוות ונקרא אנוס, ונחשב באותה שעה כשוטה, או שמא גם בשעה שישן עדיין חייב במצוות:

בש"ת שאילת יעבץ (ח"ב סימן צ) כתב, דישן לאו בר דעת הוא לגמרי, לא למצוה ולא לעבירה, לא נשכר ולא נענש. כעין זה כתב בשו"ת פרי יצחק (ח"א סימן ה), וכעין זה כתב בכלי חמדה (פרשת כי תצא יא אות ה).

לעומתו סובר הגר"ח פלאג' (חיים ושולם אה"ע סימן א) שהישן מוגדר כבר חיובא או כבר דעת, והחסרון במעשהו הינו חסרון ככוונה בלבד.

וכעין מחלוקת זה, מצינו גם לגבי אם מצטרף למנין, שכתב בשו"ע (א"ח סימן נה ס"ד) שהישן מצטרף לעשרה. והביא המש"ב (פ"ק ג) שה"ט"ז חולק וס"ל דאין מצטרף, והסכים עמו הפר"ח, דישן חשיב כשוטה.

ולכאורה נדוננו תלוי בזה, שאם אמרינן שהישן חשוב כשוטה, אם כן פטור כעת מהמצוה, ואין צריך להעירו, אבל אם אמרינן שהוא בר חיובא, אם כן צריך להעירו.

אלא שיש לחלק, שכל דבריהם אמורים כאשר ישן ועשה מצוה, ובה נחלקו אם נחשב לו שקיים מצוה, אבל יתכן שגם לשיטות שאינו בר חיובא כעת, מכל מקום צריך להעירו, כדי שיקיים את המצוה, כי הוא יהודי שחייב במצוות.

וכמו שאמרו במסכת אבות (פ"ג מ"ה) שינה של שחרית... מוציאין את האדם מן העולם. ופירש ברש"י וכן הוא באבות דרבי נתן (פכ"א) שלא יתכוין אדם לישן עד שיעבור עליו זמן קריאת שמע, שכל זמן שאדם ישן עד שיעבור עליו זמן קריאת שמע, נמצא בטל מן קריאת שמע.

ויש להביא ראיה לזה, שפסק בשו"ע (סימן סג ס"ה) אם היה ישן, מצרעים אותו ומעירים אותו עד שיקרא פסוק ראשון והוא ער ממש.

וכן כתב בשו"ת קרן לדוד (סימן י"ח) שפשוט שיש להעיר אדם שישן בזמן קריאת שמע, אף אם נחשב לאנוס, מכל מקום אנוס פטור מעונש על עבירה, אבל אינו נחשב שעשה מצוה [אונסא כמאן דעביד לא אמרינן]. ולגבי זמן תפילה שהוא דרבנן, אם הוא מקפיד על כך שלא לעבור זמן תפלה, ומצטער על כך כשיתבטל מהמצוה, הוי בכלל גמ"ח ומצוה להקיצו לזכותו במצוה, אבל אם אינו מקפיד ע"ז אין חיוב דהא להקיצו דאין כאן חיוב תוכחה, כיון דלא נחשב בזה כעובר אדרבנן דהא אנוס הוא.

וכעין זה כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ח סימן לח) דבר פשוט מאד, דמחויבים לצערו ולהקיצו, כמבואר במסכת ברכות (שם), כי כל מצוה המוטלת על האדם, מחויב לטרוח ולהכניס עצמו למצוה.

אמנם מן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל כתב (הובא בהליכות שלמה מילואים סימן ב) שאין מצוה על הישן לקיים מצוה, וישן דינו כשוטה שאינו בר חיובא, והוא דאמרינן שצריך להעיר ישן לפסוק ראשון של ק"ש, היינו מתמנמם, שעדיין חייב במצוות, אבל אם ישן אין חיוב להעירו כדי שיקרא ק"ש. אלא שודאי ראוי שיקיצנו משנתו, כדי שיקרא ק"ש ויתפלל דאף שאין עליו חיוב כלל, מ"מ סברא שיש לזכותו שלא להפסיד קיום מצות ק"ש ותפילה, יעו"ש.

"איסור שכחת התורה" (ב)

בשבוע הקודם הבאנו את המקורות לאיסור של שכחת התורה ואת הגדרותיו והבאנו כמה דוגמאות שיש לדון בהם משום האיסור של שכחת התורה. נמשיך להביא כאן עוד דוגמאות.

1. **לא חזור על תלמודו תיכף:** אף באופן שיש לו תכנית לחזור בסוף השנה או בסוף חצי שנה לאחר שיגמור כל ההלכות או כל הסוגיא ומחמת ריבוי הכמות שכח את תלמודו קודם שהספיק לחזור עליהם, הואיל ואין חזרה זו מועלת לו כמו שדרשו חכמים (עירובין נה) על הפסוק הן מהבל ימעט וקובץ ע"י ירבה שאם עושה תורתו חבילות חבילות מתמעטים ונשכחים רק יקובץ על יד מעט מעט, א"כ העובר על דבריהם ברצונו ודעתו שיוודע ורואה בעצמו שאינו זוכר היטב כראוי ואינו רוצה לחזור ולקובץ על יד ה"ז כמסיר ד"ת מליבו וזכרונו ועובר על פן תשכח (שויע"ר אך יעוין בהגה"ש ע"ז ט"ט, שצ"ן לכמה מאמרים בהמשך הסוגיא העולם ילמד תורה אח"כ יתגה, וכן לראש איש ואי"ג דמשכח, דמוכח דאינו עובר וע"כ שיש כאן סתירת הסוגיות יעו"ש זצ"ל למעשה).

2. **אין לו כשרונות:** כאמור דאין עוברים בלאו זה אלא ביושב ומסירם מליבו וע"ז נאמר פן יסורו מלבבך שע"כ נשכח, אבל באופן שנשכחו מפני שקצר מצעו שכלו להשיגם בקל ולתופסם יפה בשכלו ומוחו וכח זכרונו שלא ישכחו ממנו לאחר שיחזור עליה הרבה פעמים כ"כ כמו שחזר על הלכות אחרות שאינן חמורות עליו, אינו עובר בלאו זה. ואע"פ שבכה"ג אינו אנוס דהא יכול לעסוק תמיד בהלכות אלו החמורות עליו ולא להסיח דעתו להלכות אחרות, מ"מ לא הצריכתו התורה לעסוק תמיד בהלכות אלו החמורות אלא אדרבה צריך הוא לידע כל התורה שבע"פ ולחזור עליה עד שיזכור היטב מה שאפשר לו לזכור (שויע"ר).

3. **דברים הגורמים לשכחה:** נחלקו הפוסקים האם העושה דברים הגורמים לשכחה נכלל באיסור של שכחת התורה. י"א דאף הגורם שישורו ד"ת מליבו נכלל בלאו זה (שו"ת התעוררות השובה, שלמת חיים, חו"א וכן אפשר להוכיח מא"י), וי"א דאין בזה איסור כיון שאינו מוכרח אלא גורם וממילא אין זה נחשב כמסיר ד"ת מליבו (שו"ת דברי מלפאל וכן דייק הגר"ח מכל הפוסקים שלא הביאו את כל הדברים שמוזכר עליהם שקשה לשכחה וכן מבואר בס' חסידים תתכ"ח). ולכל הדעות לכתחילה בוודאי יש לזיזה בכל הדברים שקשה לשכחה ודווקא אנשים מזהירים בזה ולא נשים כיון שאינן מצוות על תלמוד תורה. אבל קטן אף שעדיין לא למד כלום יש להקפיד (ובכלל זה מעוברות שמא ולדה זכר), כי דברים המוזכר בגמ' עושים טבע של שכחה ויכול להזיק לו ח"ו כשיגדל (בית לחם יהודה). ומצינו בחז"ל ובפוסקים הרבה דברים שגורמים לשכחה, נביא כמה מהם ונרחיב בהם בדברים הנוגעים למעשה בעניני לימוד, ובעניני אכילה, ובשאר ענינים.

1) **עניני לימוד:** משאיר ספר פתוח: בגמ' עירובין (פ"ג) ובירושלמי מס' מגילה מובא דמשום בזיון הספר מותר להפוך הספר, ומכאן יש ללמוד שלא ילך אדם לחוץ ויניח הספר פתוח אם אין עליו מפה, דלאו דווקא ס"ת אלא ה"ה שאר ספרים (ב"ח יור"ד רע"ז) וידוע לחכמי האמת שיש מלאך אחד הנקרא ש"ד והוא שומר דפים על מי שמינה ספר פתוח ויוצא שמשכח תלמודו (ש"ך שם), נמצינו למדים דהמשאיר ספר פתוח ויוצא יש חשש שעובר באיסור של פן תשכח הנ"ל. ע"כ נביא כאן כמה דינים בענין זה:

1) **מחדר לחדר:** י"א דאין האיסור אלא ביוצא אחר אחר כגון לביהכ"ס אבל כשקם לחפש ספר אין חשש (שבט הלוי). 2) **ביוצא לזמן מועט:** י"א דאין חשש כזה (ערוה"ש ועיין עוד בס' יד שאלו יור"ד רע"ז) שכתב הדיוט ויש ביטול המון אם יצטרך לסגור ולפתוח כל פעם יש להקל וכן הוא נוהג, וכתב שם עוד שמעתי מבעל אורים ותומים שהיה מניח תמיד פתוח הספרים בבית שיבתו וכשהגיע עת האכל והקל לו היה פורס מפה עליהם), וי"א דאף בזה יש חשש (ב"ח חיים פלאג'). 3) **לבד:** י"א דאין האיסור אלא אם הוא נמצא לבד אבל אם יש עוד אנשים כגון חברותא מהני שיהא שומר במקומו (קול יעקב ועיין בביאור הלכה כאן). 4) **וצריך להיזהר שלא להפוך את הספר כדי שלא להשאירו פתוח (חיד"א רפ"ג):** 5) **לכסותו בספר אחר:** י"א לאסור (ישועות הנחמה) וי"א היות ונעשה לו שומר מותר להניחו על קדושה חמורה ממנו (כן מוכח לכאורה ממג"א ס"ח ס"ק ד' ועיין בס"ח ס' תתקט"ז)

2) **עניני אכילה:** אכילת זיתים: בגמ' (הוריות יג) נמנו כמה דברים שהאולקן קשים לשכחה אחד מהם היא הרגיל בזיתים. ומצינו מחלוקת הפוסקים בזה י"א דייקא זיתים חיים אבל זיתים כבושים (בחמץ או במלח, אבל במים לבד אינו נחשב כבוש, כה"ח) או מלוחים או מבושלים אין חשש (מור זיתים ומפרש דכל האיסור בזיתים שקובעים עליהם סעודה אבל זיתים אלו אינו אלא לקינוח ומצינו כמה תנאים בגמ' שאכלו זיתים), וי"א דבכל גווני קשה לשכחה (מאירי ואין להביא ראיה מהתנאים שאכלו זיתים הדרי לו האיסור הוא בגלל מנאן לן שהם היו זיתים כגון) וי"א דמתור לאכול זיתים עם שמן זית ואז אינו קשה לשכחה (שו"ת שלמת חיים והוא י"ג ע"ג) דשמן זית מחזיר תלמוד של ע' שנה והיינו שהיא התרופה לקלקל השכחה וכן מובא בשם הגר"ש מזעליחוב זצ"ל שנוהג לטבל הזיתים בשמן זית לאוכלם, וכן נקט בהליכות"ש להקל ואפי' בקצת שמן זית וכן היה מנהג ירושלמי מאז ומעולם), וי"א דגם ככה"ג קשה לשכחה (הגר"ח ב"ס פסוק וזכור אחרי שמביא המתירים ע"פ הגמ' הנ"ל כתב דאינו נראה, דפשיטא דאין כולן שוין בזה דאפשר הדויתים וזיקורה הרבה והמעולים לא יועילוהו דמי שזכרונו חלש הדברים המעולים יועילו רק קצת זיתים המזיקים וזיקורה יתה) ומה שאמרו הרגיל הכוונה אחת לל' יום (שו"ת שלמת חיים).

3) **שאר ענינים:** א) המניח בגדיו מראשותיו קשה לשכחה (גמ' הוריות י"א), ואפשר דאם מניח דבר המפסיק בין ראשו לבגדיו לית לן בה (מ"ב בשם מגן יצורים והוכיח כן כמה שקשה מנמ"מ מסי' תמיד הדבתים היו ישינים על סכותו וצריך לחלק כן). ב) העובר בין שני נשים קשה לשכחה (גמ' הוריות י"ג) וב' אנשים יחד מותרים לעבור בין ב' נשים (בא"ח), וכן כשיש מרחק ד' אמות בין אשה לחברתה לית לן בה (שם). ויש להתפק אם הדין אמור גם בקטנות (הגר"ח פ) ויש המסתפקים אם הדין אמור גם באמו אשתו ובתו (שו"ת רבבות אפרים), ובשעת הדחק מובא בשם צדיקים דמועיל שמחזיק מקל או שאר דבר או חיזק בפאותיו או בציציותיו (פסקי תשובה ס' ר"ז). ג) המנגב ידיו בבגדו קשה לשכחה (מג"א בשם התשב"י) ויש להסתפק האם האיסור דווקא על חלוקין (כמבואר הלשון בתשב"י) או כל בגדיו במשמע (פמ"ג סק"ח) ויש שכתבו שמשמעות הגמ' (הוריות שם) שכל בגדיו בכלל (כה"ח), יש להסתפק האם הדברים אמורים רק במים הטמאים מחמת נטילת ידיים או שמא בכל מים שהרטיבו ידיו אין לו לנגב בבגדיו (הגר"י מרגליות), ועוד נסתפקו אם דווקא בגדיו שלו או גם בגדי אחרים במשמע והאם דווקא כשלוש בהם או לאו דווקא (שו"ת רבבות אפרים), ות"ח החושש לשכחת תלמודו יחמיר לעצמו (לן הצדיקים אל היו מנבטים את ליחות המים שעל ידיהם לפני הנטילה בבגדיהם אלא במנבט).

ניתן לשלוח תשובות לשאלות, לפקס 02-5812753 ולדא"ל a613133@gmail.com ובתיבת המערכת, תשובות מתמצות בכתב ברור וקריא

אורה או איב

כן, שהצדיק 'ביער את הרע מקרבו', אין לו שום משיכה לתאוות העולם הזה, ובוודאי מדריגה זו לא באה לו לבד, הוא כפה את היצר הרע והרג אותו עד שחזו"ל אומרים עליו 'צדיק יצר טוב שופטו, כי אין לו יצר הרע יותר. אם כן, תבאר לי מהו ה'מתכון הסודי' אשר איתו 'מהפכים' את הרע לטוב, מה עוד נשאר לצדיק לשפץ ולתקן בבית החומר שלו", מסיים זאנוויל בפליאה.

"חז"ל מספרים", מקדים ר' לייב כאשר נפנה ליישב את תמימתו של זאנוויל, "שאליהו הנביא הלך עם התנא הקדוש ר' יהושע ועברו בדרכם לפני איזה בעל עבירה, ואליהו הנביא הודרו לעבור מלפניו תוך כדי שהוא סותם את אפו בתיעוב ומקונן על הסירחון אשר משרה בעל העבירה הלוה על כל הסיבה. בהמשך דרכם עברו לפני נבילה סרוחה, ואז לא מיהר אליהו כלל, ולא התגלה כעת כמי שריח רע וסירחון מפריעים לו. הסביר אליהו את תמימת רבי יהושע ואמר לו, 'שהסירחון של עבירה, זהו סירחון שאותו מתעבים, לא סירחון פשוט שנראה כריח רע. וכך מבאר לנו הרב, 'זביאור הענין, כי הנה צדיק גמור שנהפך הרע שלו לטוב, ולכן נקרא צדיק וטוב לו, הוא על ידי הסרת הבגדים הצואים לגמרי מהרע, דהיינו, למאוס מאוד בתענוגי עולם הזה, להתענג כם בתענוגות בני אדם, למלאות תאוות הגוף בלבד ולא לעבודת השם". כאמור, המדריגות שעליהם מתעלה הצדיק הגמור הם מאיסת הרע אשר בו, ותיעוב גמור של כל דבר אשר אינו שייך לעבודת השם".

"אבל למאוס ברע כפשוטו הוא למאוס בדברים של איסור, לא כן"? שואל בעריש. "בעריש"ל?! סונט בו ר' לייב בחיבה, "וכי אין אתה זוכר מה שלמדנו שכל דבר שיש בו חיות פה בעולם הזה, שאינו לשם שמים לצורך עבודת השם, אף על פי שאין בו צד של איסור, הרי הוא מצד הקליפה וסטרא אחרא. כי אם אינו מצד הקדושה! הרי הוא שייך לצד האחד. כי אין כזה דבר מאמצעי. וזה מה שמסביר הרבי 'מפני היותם נמשכים ונשפעים מהקליפה וסטרא אחרא. וכל מה שהוא מהסטרא אחרא הצדיק הגמור שונאו בתכלית השנאה מחמת גודל אהבתו להשם וקדושתו באהבה רבה ותענוגים וחיבה יתירה הנ"ל".

"מה השייכות בין אהבתו את השם - לשנאת הסטרא אחרא", שואל פנחס'ל שאלה לשם תשובה, "כי הם זה לעומת זה" מתרץ ר' לייב בניעומות בלשון רבו. "הקדושה והסטרא אחרא הם שני דברים מנוגדים, כך שאם יש לאחד הנאה ותענוג מצד אחד, הרי בהכרח הוא נהפך לישונא מר' של הצד שכנגדו. כי בשונה מתענוגי העולם הזה שאפשר להנות מכמה הנאות, ואין בזה בסתירה. לגבי עבודת השם לא שייך כלל להתענג על השם מצד אחד, ולהשאיר פתח פתוח להתענג גם בתאוות העולם הזה "כדכתיב תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי חקרני ודע לבני". זהו מבחן עתיק ויומין שכבר הציב דוד המלך ע"ה, שהשתפך לפני השי"ת ואמר, אם תרצה לחקור ולידע את גודל אהבת ויראת השם אשר בלבי, תדע זאת ע"י שתראה את תכלית שנאתי לרע, אשר נהפך עלי כאויב".

"נו, אם כן", מסכם ר' לייב, "נגלה עתה לפנינו רובד נוסף של עבודת הצדיקים אשר המלחמה העצומה שלהם ביצר הרע, לא נערכת בדווקא בשל הכרתם מצד רעתו, אלא זה מגיע מצד אהבתם הגדולה את השי"ת, משם נהפכו לאויבים מרים ליצר הרע ולנפש הבהמית. אה... מתי 'געו' מעשינו, ולו נגיעה בלבד... מתי... נאנח ר' לייב, ונאנחים עמו בני החבורה באנחה של ערגה והשתוקקות.

כאותם מים הבוקעים מחרך צר בין הסלעים, בשצף ובשאון כובשים עוד ועוד פיסות אדמה יבשות וצחיחות. כך היו הקולות שבקעו מחלונות בין המדרש הפרוצים בחלקם. קול ה' בהדה, קול זך וטהור של המיית לימוד של בני החבורה. ליד השולחן הצפון - מערבי ישבו פנחס'ל בעריש ושאר החברים, כאשר סביבם ערימות ספרים אשר נדמו בעת ההיא כמגדלים מבוצרים המגינים וסוככים במלחמה גורלית - מלחמתה של תורה. בעריש צידד בתוקף והביא ראיות למכביר ש'ביטול' אינו מהפך את האיסור להיותה, הוא נטה לדעת הראשונים שמקסימום האיסור הוא כ'ישן' דמי, אך פנחס'ל הבין שאם יפרשו את הסוגיא שביטול 'מהפך' את האיסור להיותה, אזי יאירו כל הפניות והסדקים באור חדש לגמרי. בשון הסערה, קיימו החברים את דברי חז"ל 'ואת והב בסופה' והתיישבו איפוא ל'פארבערעגן' נלבב, כאשר כל בני החבורה מצטרפים, זה בפיתו' וזה ב'הערינגו' ור' לייב מנצח על החגיגה ומוזג לכל אחד כוס 'משקה' מלא נברכת השם תוך כדי איחול 'לחיים' לכולם כאחד ולכל אחד בלחוד.

"התדעו", לחש ר' לייב כממתיק סוד לבני החבורה, "הסוגיא של ביטול איסור בהיתר רחבה היא מאוד, ועד לגליונות התניא קדישא הגיע, לעשות סדר בעבודתינו את בוראינו. וברשותכם, אזכיר לכם לא נשכחות, את הענין שנדרש אליו הרבי בראשית חיבורו, מהו החילוק שמצאנו במדריגות 'צדיק' שראינו שיש 'צדיק וטוב לו', שהוא 'צדיק גמור', ויש 'צדיק ורע לו' שהוא 'צדיק שאינו גמור', כעת, כאשר פתח לנו הרבי צוהר לעולמם של הצדיקים אשר זכו להפוך את הרע לעשותו 'טוב גמור כמו יצר טוב ממש', מברר לנו הרבי את הסוגיא, שלא כל המדריגות של הצדיקים שוים בזה".

כי ישנו מדריגת 'צדיק', אשר זכה ו'ביער' את הרע מקרבו, הוא שילק את כל התאוות הרעות והבהמיות של הנפש הבהמית, הוא כפה אותה כל כך עד שהיא לא מושכת אותו יותר לדברים חומריים ולתאוות גשמיות. ברם, הוא לא הגיע עדיין למדריגה שהרע 'נהפך' להיות 'טוב גמור', וכך אומר הרבי: "והנה, כשהאדם מגביר נפשו האלוקית ונלחם כל כך עם הבהמית, עד שמגרש ומבער הרע שבחלל השמאלי, כמו שכתוב ובערת הרע מקרבך, ואין הרע נהפך לטוב ממש, נקרא צדיק שאינו גמור, וצדיק ורע לו", הצדיק הזה, מבאר ר' לייב בדחילו, זכה שכבר ביער את הרע' שבו, הוא כבר הגיע למדריגה של 'ליבי חלל בקרבי', שכפה והרג את היצר הרע כליל, עד שלא מסיתו שוב לדברים אסורים או לתאוות גשמיות. אמנם, את עצם מהות הנפש הבהמית, את הכח המתאוה עדין לא זכה להפוך לטוב שגם הוא יצטרף אל התשוקה העצומה עד כדי כלות נפש - לדביקות באור השם".

"דהיינו שיש בו עדיין מעט מזעיר רע בחלל השמאלי, אלא שכפוף ובטל לטוב מחמת מיעוטו, ולכן נדמה לו כי ויגרשהו וילך לו כולו לגמרי, אבל באמת אלו חלף והלך לו לגמרי כל הרע שבו, היה נהפך לטוב ממש". אח... מתמוגג ר' לייב, "מדריגה כזו, שכבר לא נרגש כלל שיש איזה נפש בהמית בחלל השמאלי שבלב, כולו בוער באהבת השם ללא מפריע... אך בכל זאת, יש איזה מעט מזעיר של נפש הבהמית, שהיא כח מתאוה, שהוא נקרא רע כי הוא מגיע מהחלק הרע של הנפש הבהמית, והיא עדיין נשארה בקרבנו קצת. אמנם, היא ממש מזערית עד שהיא 'בטילה לטוב מחמת מיעוטה' אך היא עדיין לא נתהפכה להיותה, כי אם לא היה לנפש הבהמית שום שמץ של קשר לחומריות ולבהמיות, אזי היה כל הכח המתאוה נהפך זה מכבר לטוב גמור".

"איני מבין", מפטיר זאנוויל, "הרי מדובר במדריגה גבוהה כל

"ומאן דמוסיף יוסיף"

ביום ה' פר' ואתחנן נחמו, זכינו כל קהל עדתנו לשעות של תענוג רוחני מאין כמוהו, כאשר הסבנו יחד למעמד נאדר של חיזוק לימוד התורה - בסימן יום חמשה עשר באב יום שמרבים בו בתורה וכמו שאחזו"ל וברשי" (ניסין א) "מכאן ואילך מאן דמוסיף יוסיף - מחמשה עשר באב ואילך דמוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה יוסיף חיים על חייו", --- מעמד "יומא ט' ובא לרבנן".

המעמד החל בתפילת מנחה וסדר לימוד לאחריה לקיים בפועל ולהוסיף בלימוד התורה לכבוד יום חמשה עשר באב. אחר כשעתיים של לימוד בחבורה נטלו הציבור ידיהם, ושמענו דברי פתיחה מאת משב"ק הרה"ח ר' נתנאל טויסיג שליט"א במטרת המעמד וחישיבותו להוסיף בלימוד התורה.

שעה של קורת הייתה כאשר זכינו לשמוע דברים נכוחים והדרכות ישרות בדרכי לימוד התורה באופן נעלה וישה בפאל מיוחד ע"י גדולי תורה ויושבים על מדין הלא המה הגאונים הגדולים רבי יחזקאל דרברמדיקר שליט"א, הגאון רבי משה שמעון גובנער שליט"א, והגאון רבי חיים פישמן שליט"א.

אחר זאת שמענו דברים היוצאים מלבט אש של הגאון הגדול רבי מאיר לוריא שליט"א שבריתחא והתלהבות דרוש דרש על יום חמשה עשר באב והזכות הגדולה להרבות בו בלימוד התורה, וכן להוסיף בעבודת ה' בפנימיות הלב ובאהבת חברים אמיתית.

אחר זאת זכינו לשמוע דברי אלוקים חיים מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, דברי תורה והדרכה ישרה איך זוכים להגנה ע"י התוה"ק מכל פגעים ומרעין בישין ברוח ובגשם שיהא התורה בבחי' עיר מקלט שד"ת קולטות כמאמז"ל, זה רק ע"י בריחה לדברי תורה, והיינו ע"י הוספה בלימוד התורה בכמות ובאיכות, ולימוד באופן שיתפוש את כל מחשבתו ולא כמתעסק בעלמא.

אחר זאת פרצו כל הקהל בריקודי שמחה והודיה על אש רבנו מכל העמים ונתן לנו תורה אמת, ורשם גדול עשה המעמד על המשתתפים בו אש התפזרו לאחריה מתוך קבלות טובות להוסיף הלימוד התורה, ולחזק התקשרותנו באהבה אליה.

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגיליון

ידידנו הנכבד הרה"ח ר' דוד כהן שליט"א לרגל נישואי בנו החתן כמר יואל נ"י למזל טוב ובשעט"מ ויה"ר שיהא הבנו עדי עד ויראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

ידידנו הנכבד הרה"ח ר' משה יעקב זולדן שליט"א לרגל הולדת הנכד בן לבנו הר"ר אליעזר ליפא הי"ו למזל טוב ובשעט"מ ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

ידידנו הנכבד הר"ר אליעזר ליפא זולדן הי"ו לרגל הולדת בנו למזל טוב ובשעט"מ ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

ידידנו הנכבד הרה"ח ר' אברהם נתן וויסהויז שליט"א לרגל אירוסיו בנו החתן כמר שמואל שלמה נ"י למזל טוב ובשעט"מ ויה"ר שיהא הבנו עדי עד ויראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה וכט"ס אב"ר

הגיליון נדפס בחסות דפוס שווה לברכה והצלחה בכל הענינים • רח' השלושה 30 ב"ב • 03-6579999